Teun de veerman.

Op de plek van de korte brug over het riviertje, waar ik nu overheen rijd richting het stadje, lag vroeger een kleine veerpont. Ik heb het dan over de jaren vijftig van de vorige eeuw. Ons gezin woonde daar een aantal jaren. Werkzaamheden ter plaatse dwongen ons daar naar toe te verhuizen. Heb er nooit kunnen wennen. Na zo'n jaar of zes was ik blij dat we weer terug konden keren naar onze geboortegrond.

Zoals ik al zei, ooit lag er een pontje. Een aantal veermannen draaiden wisseldiensten. Een van hen was Teun. Het was een handgetrokken kabelpontje en alleen bedoeld om 'klein spul' over te zetten. Geen auto's dus.

In de houten klos zat een metalen gleuf waar de kabel in paste. Het pontje werd dan dankzij mankracht naar de overkant getrokken. Volgens mij wordt nu alleen nog op de Vecht gebruik gemaakt van deze manier van overzetten.

Teun was er trots op dit werk te mogen doen. Hij droeg dan ook altijd een echte schipperspet met een harde glimmende klep en een zwarte jekker met koperen knopen. Die uitmonstering gaf hem het gevoel een 'man van het water' te zijn.
Teun was een man die tegenwoordig woonachtig zou zijn in een beschermd wonen groep. Hij was geestelijk licht beperkt. Hij was in de kost bij een arbeidersgezin. Een kostganger dus. Teun was in dienst bij de gemeente die de betaling aan zijn huisbaas regelde. Het restant van zijn loon kreeg hij dan contant uitbetaald. Het arbeidershuisje stond langs de dijk en vanuit zijn kamertje had Teun een goed zicht op het pontje. Er werd alleen bij daglicht gevaren. Hij had zichzelf ook tot een soort van bewaker benoemd en hield vaak 's avonds een oogje in het zeil. Het was helemaal zijn ding, dat pontje.

Hij was verloofd met een pronte Zeeuwse. Nee, samenwonen was in die tijd niet gebruikelijk en werd door de familie van het conservatief opgevoede meisje ook niet getolereerd. Ze heette Bregje en was 26 jaar. Teun was begin 30. De trouwdatum was nog niet vastgesteld. Er moest eerst nog flink worden gespaard dus er ging nog wel een paar jaar overheen voordat het zo ver was.

Eens in de veertien dagen ging Teun haar opzoeken in Breskens, daar woonde ze. Met de trein was dat best een hele onderneming. Hij ging dan zaterdagsmiddags op pad en zorgde ervoor dat hij op zondagavond weer terug was zodat hij 's maandagsochtends om 7.00 uur stipt weer op het pontje stond om zijn dienst te kunnen beginnen.
Teun draaide meer uren dan de andere veermannen, maar daar had hij geen moeite mee.

Hij had zo z'n dagelijkse vaste klantjes. Mannen en vrouwen die, om op hun werk te kunnen komen, gebruik moesten maken van het pontje en altijd wel in waren voor een praatje.

Een van hen was mijn voormalig buurmeisje. Een jaar of achttien en goed uitziend. Teun was voor haar charmes niet ongevoelig en 'vergat' regelmatig om haar geld voor de overtocht te vragen. Maar ja, hij was verloofd met Bregje uit Breskens dus bleef hij wel op gepaste afstand.

Mijn buurmeisje, we zullen haar maar Grietje noemen, zag dat Teun niet geheel ongevoelig voor haar charmes was en vertelde dat bij mij thuis. "Breng die man het hoofd niet op hol," werd er gezegd. "Da's niet eerlijk." Maar, het kwaad was al geschied. Op een dag kwam Grietje binnenlopen en zei: "Raad eens wat? Teun stond gisteren bij ons voor de deur met een bos bloemen. Ik wist me geen raad! Heb ze maar aangenomen maar liet hem buiten staan. Ik zei dat het niet uitkwam om hem binnen te laten. Mijn vader moet niks van die man hebben en ik uiteraard ook niet. Wat moet ik nu?"

Mijn familie vond dat ze die hele toestand aan zichzelf te wijten had. Ik, als kleine jongen, was onopvallend aanwezig en hoorde alles stilzwijgend aan. Vond het wel spannend.

"Weetje Grietje, je kunt maar beter de koe bij de horens vatten," zeiden mijn ouders, "en die Teun een keer op de koffie vragen. Nee, niet bij jou thuis maar hier bij ons. We hebben hem nog nooit ontmoet dus voordat we jou advies geven hoe je met de situatie om moet gaan, willen we hem eerst wel eens ontmoeten."

De vader van ons buurmeisje was weduwnaar dus logisch dat mijn familie haar in bescherming nam en hielp als 't nodig was. Een opgroeiende dochter zonder moeder had het niet altijd gemakkelijk.

Het was op een zaterdagmiddag dat Teun zich bij ons meldde. Met een ontwapenende blik in zijn ogen en zijn pet een beetje schuin op het hoofd stelde hij zich voor als Teun van der Sluis uit Breskens. "Ik mocht hier op de koffie komen is me door Grietje verteld. Is ze er?" "Nee," zei mijn moeder, "maar kom binnen dan zal ik laten zeggen dat je er bent." Ze keek me aan en zei: "Ga even naar hiernaast en zeg tegen Grietje dat Teun er is."
Zogezegd zo gedaan. Grietje werd door mij op de hoogte gebracht en een minuut of 10 later ging de achterdeur open en kwam Grietje via de keuken de kamer in. Tot ieders verrassing werd ze gevolgd door twee leeftijdsgenootjes van haar. "Die waren bij mij op visite dus heb ik ze maar meegenomen," zei ze. Mijn moeder fronste haar voorhoofd maar zei er verder niks over. "Willen jullie koffie of thee?" vroeg ze.
Toen iedereen kenbaar had gemaakt wat men wilde, ging moeder naar de

keuken en kwam even later terug met een vol dienblad. Nadat iedereen was voorzien hield ze de aanwezigen de koekjestrommel met Mariakaakjes voor. Iedereen nam er een.

Toen alles was opgedronken vroeg moeder aan Teun: “Vertel eens, bevalt het op de pont? En wat heb je zoal eerder gedaan?”

Teun stond op van zijn stoel, zette zijn pet af en trok zijn jas uit. Hij legde alles netjes naast zich neer op de grond.
Hij ging weer zitten en keek ons allemaal aan. Zijn ontwapenende, vriendelijke ogen die mijn moeder zo waren opgevallen tijdens zijn binnenkomst, flitsten plotseling schichtig heen en weer. “Mevrouw, dames en jongeheer.” Zo begon Teun zijn verhaal. “Ik ben afkomstig uit Zeeuws Vlaanderen en heb heel lang op het water gewerkt. Tijdens de oorlogsjaren wilde ik graag bij het verzet maar ze hadden genoeg mensen dus werd ik op de reservelijst geplaatst. Ze schakelden me nooit in.
Ik ging werken bij een baggermaatschappij. Daar was altijd voldoende werk want de vaargeulen moesten open blijven. De bakken die slib en andere rommel vanaf de bodem naar boven brachten, moesten regelmatig worden schoongespoten. Er bleef wel eens wat klem in zitten.
Dat heb ik best wel lang gedaan. Maar plotseling moest ik daar weg. Waarom weet ik niet, maar ik paste niet in de groep werd er gezegd.

De gemeente Breskens zocht voor mij ander werk en zo kwam ik op veerponten terecht. Ik heb op drie andere gewerkt voordat ik hier terecht kwam. Hier werk ik het fijnst. De mensen zijn aardig en lachen altijd om me als ik wat vertel.”

Teun stopte even met vertellen. Er viel een stilte want niemand reageerde op zijn verhaal. Even later vroeg een van hen: “Wat doe je als je vrij bent?” “Ik ga graag op visite, zoals vandaag, en ik loop ook graag hard,” antwoordde Teun.
De meisjes moesten daar smakelijk om lachen en Grietje zei: “We willen wel eens zien Teun, hoe hard jij kunt lopen.” Moeder trok een bedenkelijk gezicht maar zei verder niks.

“Wij drieën lopen ook graag hard Teun, dus wat denk je van een wedstrijdje? Ik weet zeker dat we van je winnen!” Moeder zei nog steeds niets, maar schudde haar hoofd. Ze vond het maar niks.

Grietje nam de regie in handen en zei: “Onze straat is onderdeel van een vierkant blok huizen. Dus als we het blok rondlopen, komen we vanzelf weer hier uit. Zullen we dat doen?”

Teun vond het goed en zei: “Ik ga mijn schoenen uitdoen want ik loop graag op mijn sokken.” De meisjes droegen platte schoenen dus daar konden ze goed mee uit de voeten, vonden ze.

Grietje en één van de andere meisjes zouden gaan hardlopen. Het derde meisje fungeerde als scheidsrechter.

Teun, vol zelfvertrouwen, en zeker van zijn aanstaande overwinning, zei dat de beide meisjes een halve minuut voorsprong kregen en dus als eerste mochten starten. Hij ging er vanuit dat hij ze wel zou inhalen.

Het hele gezelschap begaf zich naar de voordeur. Teun moest op de trap gaan zitten, de twee ‘hardloopsters’ gingen op het trottoir in starthouding staan en meisje nummer drie keek op haar horloge en telde af met haar rechterhand omhoog. “Drie, twee, één……..,” en weg waren de beide meisjes. “Even wachten, Teun,” zei ze, “nog 10 seconden, dan mag jij van start gaan.”

Teun ging er als een haas vandoor en toen hij aan het einde van de straat om de hoek verdween ging bij de buren de voordeur open en kwamen de beide meisjes naar buiten en doken snel onze woonkamer weer in en ploften neer op hun stoelen. Ze maakten hun haar in de war en namen een uitgeputte pose aan. Een paar minuten later arriveerde hijgend en puffend Teun en zei tegen meisje nummer drie, die hem buiten stond op te wachten: “Ik heb ze niet gezien! Zo snel zullen ze toch niet zijn geweest?” “Helaas Teun,” zei het meisje, “je hebt verloren. Kijk maar eens binnen!”

Teun ging de kamer binnen en zag de twee bedriegsters daar zitten. Hijgend en puffend en met hun kapsel danig in de war.
“Beste Teun,” zei Grietje, “als je ons de volgende keer denk te kunnen verslaan zul je keihard moeten trainen.”
Teun was nog steeds diep onder de indruk van zijn nederlaag en knikte alleen maar terwijl hij zijn schoenen weer aantrok.
“Wil je wat drinken?” vroeg moeder. “Nee, ik moet er vandoor,” zei Teun. Hij zei iedereen gedag en vertrok.
“Wat zag hij wit hè?” zei moeder, “helemaal niet netjes zoals jullie met hem zijn omgegaan. Zo’n kwetsbaar iemand, zo voor de gek houden.”

De drie meisjes vertrokken en ik ging me verdiepen in het ‘Vrolijk Weekblad’ de Donald Duck. Die had ik nog niet gelezen. Moeder zette de radio aan en neuriede mee met de laatste tophit van Pat Boone: ‘Oh Bernadine.’

Ja, het leven ging ogenschijnlijk weer z’n gewone gangetje. Niet dus! Op de eerstvolgende werkdag verscheen Teun niet op de pont. Een andere veerman draaide zijn dienst en vertelde aan iedereen die het maar wilde

horen dat ze hem zondagmorgen dood in bed hadden aangetroffen. De vrouw van de huisbaas wist wel dat hij ‘s zondags altijd wel wat langer bleef liggen maar omdat hij deze keer wel erg lang op bed bleef ging ze toch maar even bij hem kijken, en toen vond ze hem dus.
Ze waarschuwde direct de dokter die ook niets anders kon doen dan zijn overlijden vaststellen. Na onderzoek bleek later dat hij aan een hartaanval was overleden. De gemeente nam contact op met Bregje, zijn verloofde, om haar het droevige nieuws te vertellen.

De drie meisjes schaamden zich zo dat ze Teun voor de gek hadden gehouden en voelden zich best wel schuldig. Moeder nodigde ze alle drie uit voor een gesprek en vertelde dat Teun hoogstwaarschijnlijk al een hartkwaal had waar niemand van wist. Ze vond zelf dat ze ook had moeten ingrijpen en de hardloopwedstrijd had moeten verbieden.
Teun zou niet op Zeeuws-Vlaanderen worden begraven maar in de plaats waar hij woonde en werkte als veerman.
Teun had geen begrafenisverzekering dus nam de gemeente de kosten op zich.
Zijn verloofde en haar ouders waren er, net als de huisbaas en zijn vrouw. Ook ik, mijn ouders en de drie meisjes waren bij de sobere plechtigheid aanwezig.

Na afloop was er gelegenheid tot condoleren en werd er een kopje koffie geschonken en een plakje cake geserveerd.

Dat was het verhaal van Teun. Een mens die blij en tevreden kon zijn met de kleine geneugten des levens. Hij had zijn beperkingen en was daardoor kwetsbaar, hetgeen soms leidde tot situaties zoals hierboven beschreven.

Toen we na de begrafenis bij ons thuis nog wat napraatten, vertelde moeder dat de vrouw van de huisbaas op zijn nachtkastje, naast het portret van zijn verloofde, een paar splinternieuwe hardloopschoenen had aangetroffen.

++++++++++